

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ**

**Αθήνα, 9 Μαρτίου 2021
Αρ. Πρωτ.: 1323
Αριθμ. Γνωμοδότησης : 8**

**Τμήμα
Διοίκησης &
Προσωπικού**
Τηλ:2106411526

Προς

**Την κ. Γενική Γραμματέα Αντεγκληματικής Πολιτικής
Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη**

ΘΕΜΑ : Ερώτημα του Διευθυντή του Καταστήματος Κράτησης Χαλκίδας ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή των νέων διατάξεων του άρθρου 1 παράγρ.4 του Ν.4760/2020 (ΦΕΚ 247 Α'/11.12.2020) που αντικατέστησε το άρθρο 55παρ.1περ.1 και 2 του Ν. 2776/1999 (Σωφρονιστικός Κώδικας),σχετικά με χορήγηση αδειών στους κρατούμενους.

Επί του ως άνω ερωτήματος, το οποίο διατυπώνεται στο με αρ.πρωτ.13542/18-12-2020 έγγραφο του Διευθυντή του Καταστήματος Κράτησης Χαλκίδας, σας γνωρίζουμε, ότι η κατά το άρθρο 25παρ.2 του Ν.1756/1988 (Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών), Γνώμη μας, είναι η ακόλουθη:

Στα άρθρα 54 έως και 58 του ισχύοντος Σωφρονιστικού Κώδικα (Ν. 2776/1999), προβλέπεται η δυνατότητα χορήγησης άδειας εξόδου στους κρατούμενους από το Κατάστημα Κράτησης, όταν συντρέχουν οι οριζόμενες στα άρθρα αυτά προϋποθέσεις. Η

επιλογή αυτή υπαγορεύθηκε από τη σπουδαιότητα και την επίδραση των σχετικών με τη μεταχείριση των κρατουμένων διεθνών κανόνων και τις σύγχρονες προσεγγίσεις αντεγκληματικής και σωφρονιστικής πολιτικής, και παρά τις επικρίσεις που δικαιολογημένα κατά καιρούς έχουν διατυπωθεί, επ' αφορμή ιδία περιπτώσεων κακής χρήσης της άδειας και εκμετάλλευσης του εν λόγω ευεργετήματος προς περαιτέρω κακοποιό δράση, δεν παύει διαχρονικά να συνιστά μέτρο, που αφενός συμβάλλει στον εξανθρωπισμό των συνθηκών διαβίωσης των κρατουμένων, αφετέρου, υπηρετεί το στόχο της κοινωνικής επανένταξης τούτων (Εισ.Εκθ.σελ.5,υπογραφόμενη από τον Πρόεδρο αυτής, καθηγητή Γιαν. Πανούση, και Σύσταση Νο R (82) 16 του Συμβουλίου της Ευρώπης με τίτλο: «Οι άδειες των κρατουμένων», σε Αλεξιάδη Σ., Κείμενα αντεγκληματικής πολιτικής (Ευρωπαϊκή αντεγκληματική πολιτική), εκδ.,Δ',2005, σελ.156 επ.).

Σύμφωνα δε με τη διάταξη του άρθρου 55 παρ. 1 περ. 1 και 2 του αυτού νομοθετήματος που ίσχυε μετά από αλληπάλληλες νομοθετικές μεταβολές, μέχρι πρότινος, δηλ. μέχρι την αντικατάσταση και τροποποίηση του με το Ν. 4760/11.12.2020 "Ρυθμίσεις Σωφρονιστικής Νομοθεσίας, κλπ." (ΦΕΚ 247 Α') και αφορούσε στις τυπικές καλούμενες προϋποθέσεις χορήγησης της τακτικής αδείας καταδίκων: "Οι τακτικές άδειες χορηγούνται, εφόσον: 1. Ο κατάδικος έχει εκτίσει το ένα πέμπτο της ποινής του χωρίς ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποινής λόγω εργασίας και η κράτηση έχει διαρκέσει τουλάχιστον τρεις μήνες. Σε περίπτωση

έκτισης ποινής ισόβιας κάθειρξης, η κράτηση πρέπει να έχει διαρκέσει τουλάχιστον οκτώ έτη. Κατ' εξαίρεση, σε αυτόν που καταδικάστηκε σε ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης για παράβαση της παρ. 2 του άρθρου 380 του Ποινικού Κώδικα, τακτικές άδειες χορηγούνται εφ' όσον έχει εκτίσει τα δύο πέμπτα της ποινής του, χωρίς ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποινής λόγω εργασίας και η κράτηση έχει διαρκέσει τουλάχιστον δύο έτη. Αν στον κατάδικο έχουν επιβληθεί περισσότερες ποινές κατά της ελευθερίας και δεν έχει γίνει προσμέτρησή τους σε μια συνολική ποινή, κατά το άρθρο 94 του Ποινικού Κώδικα, για τον υπολογισμό της ποινής που έχει εκτιθεί κατά την έννοια της παρούσας διάταξης, λαμβάνεται υπόψη το άθροισμα των επί μέρους ποινών. 2. Δεν εκκρεμεί κατά του καταδίκου ποινική διαδικασία για αξιόποινη πράξη σε βαθμό κακουργήματος ή διαδικασία εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης ή έκδοσης σε τρίτη χώρα''.

Ήδη, με ισχύον σήμερα νομοθετικό πλαίσιο (άρθρο 1 παρ.4 του προρρηθέντος νεαρού νόμου 4760/2020), το καθεστώς χορήγησης των εν λόγω αδειών αντικαταστάθηκε και διαμορφώθηκε, κατά το σκέλος τούτο, με περαιτέρω εξειδίκευση και συγκεκριμενοποίηση των απαιτούμενων τυπικών κριτηρίων και αναπροσαρμογή των ελαχίστων ορίων των ποσοστών πραγματικής έκτισης στερητικής της ελευθερίας ποινής, αναλόγως του είδους και της διάρκειας αυτής, [περ.(1)], και διεύρυνση της κατηγορίας αδικημάτων της δεύτερης τυπικής προϋπόθεσης (μη ύπαρξη ποινικών εκκρεμοτήτων), με ένταξη σ' αυτή και πλημμεληματικού

χαρακτήρα αξιόποινων πράξεων που ενέχουν εκδηλώσεις βίας ή απειλής βίας κατά προσώπων και πραγμάτων [περ.(2)], ήτοι, σοβαρής απαξίας ποινικά αδικήματα, καθώς: “έχουν παρατηρηθεί αυξανόμενα περιστατικά παραβίασης των όρων της άδειας”,(Αιτ.Έκθ. άρθρου1), ο δε απώτερος στόχος του νομοθέτη, πέραν της επικαιροποίησης των διατάξεων για να ανταποκρίνονται στις διαρκώς μεταβαλλόμενες ανάγκες, μετά ίδια την ισχύ του νΠ.Κ., αποβλέπει κυρίως, στη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας των καταστημάτων κράτησης και την προάσπιση της δημόσιας ασφάλειας (Αιτ.Έκθ.,ο.π.).

Ειδικότερα, οι νεότερες ρυθμίσεις του άρθρου 1 παρ.4 του Ν. 4760/2020, έχουν, ως ακολούθως, ως προς τις ενδιαφέρουσες εν προκειμένω περιπτώσεις (1) και (2) : «1. (1) Ο κατάδικος: α) εκτίει ποινή φυλάκισης μέχρι πέντε (5) έτη και έχει εκτίσει πραγματικά το ένα δέκατο (1/10) της ποινής του, β) εκτίει στερητική της ελευθερίας ποινή μέχρι δέκα (10) έτη και έχει εκτίσει πραγματικά το ένα πέμπτο (1/5) της ποινής του, γ) εκτίει στερητική της ελευθερίας ποινή άνω των δέκα (10) ετών και έχει εκτίσει πραγματικά τα τρία δέκατα (3/10) της ποινής του, δ) εκτίει ποινή ισόβιας κάθειρξης και έχει εκτίσει πραγματικά τουλάχιστον δέκα (10) έτη. Κατ’ εξαίρεση, σε αυτόν που καταδικάστηκε σε ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης για παράβαση της παρ. 2 του άρθρου 380 του Ποινικού Κώδικα, τακτικές άδειες χορηγούνται εφόσον έχει εκτίσει πραγματικά τα δύο πέμπτα (2/5) της ποινής του και η κράτηση έχει διαρκέσει τουλάχιστον δύο (2) έτη. Αν στον κατάδικο έχουν επιβληθεί

περισσότερες στερητικές της ελευθερίας ποινές και δεν έχει γίνει προσμέτρησή τους σε μία συνολική ποινή, κατά το άρθρο 94 του Ποινικού Κώδικα, για τον υπολογισμό της ποινής που εκτίεται κατά την έννοια της παρούσας διάταξης, λαμβάνεται υπόψη το άθροισμα των επί μέρους ποινών. (2) Δεν εκκρεμεί κατά του καταδίκου ποινική διαδικασία για αξιόποινη πράξη σε βαθμό πλημμελήματος που ενέχει πράξεις βίας ή απειλής βίας κατά προσώπων και πραγμάτων ή κακουργήματος ή διαδικασία εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης ή έκδοσης σε τρίτη χώρα”.

Περαιτέρω, και σε σχέση με το τιθέμενο ερώτημα, ούτε στην ανωτέρω σαφή και μη εμφανίζουσα ερμηνευτικές δυσχέρειες διάταξη, αλλά ούτε και σε κάποια μεταβατική του αυτού νομοθετήματος, γίνεται διάκριση, ή άλλου είδους εξαίρεση από αυτή κρατουμένων-καταδίκων που ήδη ελάμβαναν άδειες με το παλαιό νομικό καθεστώς: “έχοντας εκτίσει το 1/5 ή τα οκτώ(8) έτη αντίστοιχα”, ούτε μπορούσε, κατά τη γνώμη μας, να γίνει, καθόσον, με τη θέσπιση αυτή, ο νομοθέτης θέλησε με τρόπο ομοιόμορφο και δίχως διακρίσεις να κριθούν και αξιολογηθούν βάσει των ανωτέρω επανακαθορισθέντων κριτηρίων, όλες οι περιπτώσεις καταδίκων στερητικών της ελευθερίας ποινών, ένεκα ισονομίας έναντι των σωφρονιστικών κανόνων και ίσης μεταχείρισης τούτων, προς επίτευξη της επιθυμούμενης ευταξίας και ομαλούς και εύρυθμης λειτουργίας των Καταστημάτων Κράτησης, και περαιτέρω, ανάδειξης, κατά το μέτρο του εφικτού, του δικαιοπολιτικού ερείσματος και της αξίας του θεσμού των αδειών

